

Kicsuk, benyit

Sinkó István kiállítása

Érdi Galéria,
2021. V. 28. – VI. 24.

Van Sinkó Istvánnak egy 2016-os akvarellje, mely azt a címet viseli, hogy *Kicsuk, benyit*. Nem hiszem, hogy túlságosan esetleges lenne a címadás, hiszen társaival – hogy csak néhányat idézzek: *Kilépő, Keretezve, Bezárva* – együtt Sinkó alkotómódszerének és művészetének lényeges dilemmájára mutat rá.

„Kicsuk”. Hiszen ez is legitim alkotói alapállás lehetne, művészek tízezrei gyakorolták és gyakorolják szerte a világon. Távol tartani magunktól és a múltól a világ zaját, csak a képre, önnön intencióinkra, az általunk gondosan kicsiszolt gyakorlatokra, előre programozott tervekre koncentrálni. Tiszteletre méltó, konzekvens életművek szülehetnek így Chardintól Morandiig vagy a számokat író Roman Opalkáig.

„Benyit”. Hiszen miért ne lehetne az alkotó aktív részese, esetleg alakítója korának, történéseinek? Miért ne reagálhatna közvetlenül műveiben a politika fordulataira, a műterem ablakán is beözönlő hírekre, eseményekre? Tiszteletre méltó, izgalmasan fordultatos életművek szülehetnek így Davidtól Daumier-ig, Orozcótól Jörg Immendorffig.

A legtöbb művész persze nem érzi, hogy választania kellene a két végpont valamelyike közül, természetesen bucskázik ide-oda az öntörvényű mű és az aktuális kihívások magnetikus vonzása között. De vannak, akik alkatuknál fogva nem tudnak ennyire reflektálatlannak lenni. Sinkó István is közéjük tartozik.

Mert egyrészt – ez immár több évtizedes pályája ismeretében elmondható – mindvégig a képzőművészet (alapvetően a festészet, részben a grafika és a fotó) belső kritériumai alapján határozta volna meg önnön lehetőségeit. Hiszen valójában a színek leheletnyi átmeneteinek tűnékeny jelenségei foglalkoztatják, a fotón megjelenő villámszerű fénycsík hatása izgatja. Az előtér és háttér problémái, illuzionisztikus viszonyai kapcsán gondolkodik el. Festő, aki festői feladatokat akar megoldani.

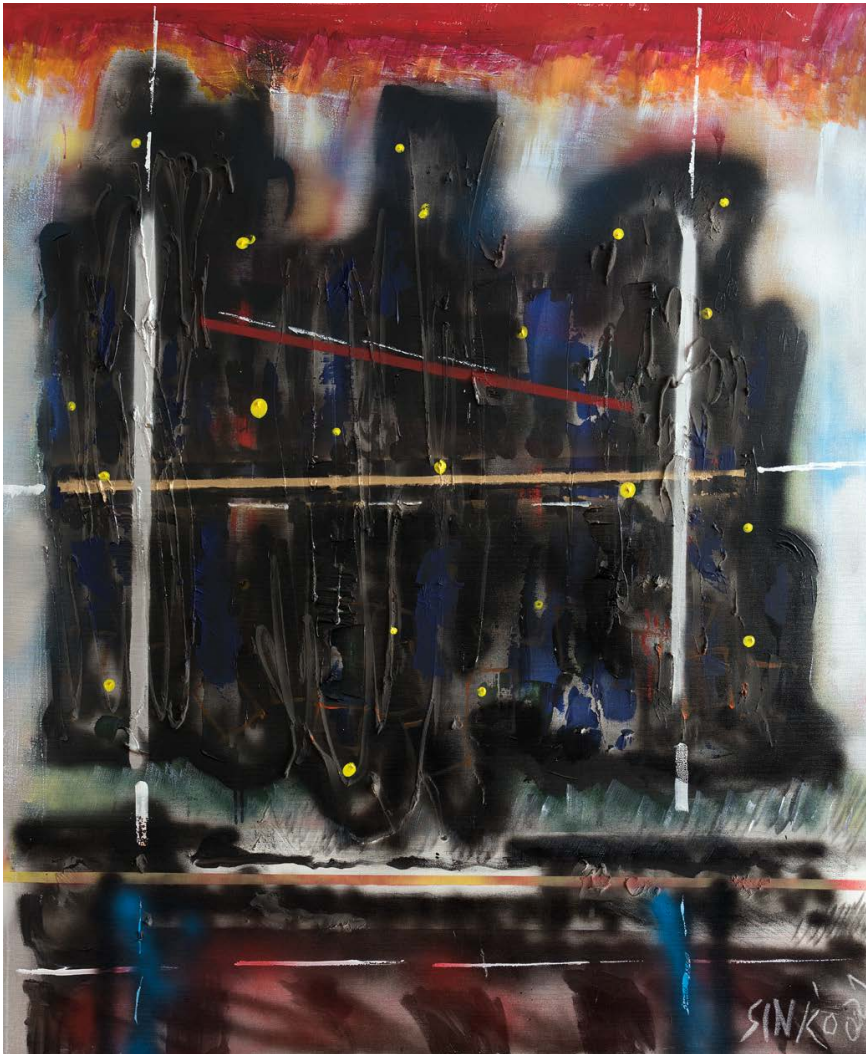
De közben azt is tudja, hogy mégsem elégedhet meg ennyivel. S talán alkatilag is képtelen lenne arra az attitűdre, melyet anno elég pejoratívan az elefántcsonttoronyba való bezárkózásnak neveztek. Hiszen amúgy aligha van nyitottabb, kíváncsibb, tette később ember a magyar képzőművészet színterén. Tanít, rendez, szervez, kiállításokat nyit, kritikát ír, zenél, tevékenysége átfogja a szcena egész spektrumát, képzőművészek százaival van valamilyen kapcsolatban, legyenek azok idős mesterek vagy szabadiskolai hallgatók. S elemi érdeklődéssel, hol

finom érzékenységgel, hol pedagógiai tapintattal fordul mindegyikük felé, és mindenkor a megértés szándékával.

Egy ilyen alapállású, a világ s benne a művészet történéseire ennyire nyitott alkotó miként tudná elszigetelni művészetét mindattól, ami egyébként szinte egész személységét meghatározza? A kérdésben rejlő problémát csak úgy tudja feloldani, hogy a dilemmát, paradoxont beépíti műveibe, egyszerre veszi tudomásul művészetének viszonylagos öntörvényűségét, zártságát, helyenként enigmatikus jellegét s a világ dolgainak, a más alkotóktól kapott élményeknek óhatatlan beszűrődését képeibe.

↑
SINKÓ István:
Tél ablakkerettel, 2015,
akril, vászon, 120×100 cm
Fotó: Berényi Zsuzsa
A művész jóvoltából

↑
SINKÓ István: *Istenek alkonya*,
2021, akril, vászon, 120×100 cm
Fotó: Berényi Zsuzsa
A művész jóvoltából

Egyszerre kicsuk és benyit tehát.

Talán épp ezért nem tekinthetjük véletlennek, hogy a művész utóbbi évtizedének alkotásai között milyen hangsúlyos szerepe van az elzárást és beeresztést egyaránt (gyakran egyidejűleg) lehetővé tévő eszközöknek: az ablaknak, a különféle kereteknek, rácsoknak. Tulajdonképpen ugyanaz a funkciójuk, mint a korábbi művekben az egyszerre szigorúan az alkotó személyéhez kötődő, de a külvilág történéseire reflektáló álmoknak: mintegy jelzik, bekeretezik az alkotói szubjektum egységét a világ és a művészet egyéb jelenségeitől megkülönböztető határokat, illetve e határok átjárhatóságát.

Ám nem akármilyen szivároghat át e kereteken keresztül. Hiányoznak a hétköznapi, kérészerű aktualitások, a kortársak által oly szívesen tematizált trendek. Talán az örökifjú mivolta ellenére mégiscsak idősödő művész bölcsessége teszi, hogy immár nem a káoszról, forradalmakról, csatornák mélyén zubogó vizekről álmodik, inkább az évszakok változását figyelő ablakán keresztül. A tavaszi égbolt bizakodásra okot adó kékjeit, a nyár lombkoronák között táncoló fénycsillámain. S mindehhez gyakran művészeti példák, allúziók társulnak. Ahogy néhány éve egész sorozatot szentelt Caspar David Friedrich ablak előtt álló nőfigurája parafrázisainak, úgy idézi fel évszakképeinek téli darabja Derkovits *Téli ablakának* kegyetlenségükben is szépséges zúzmaracikkanásait. Hommage-képei a művészbarátokra, példaképekre, Szabados Árpádra és Bodóczy Istvánra való emlékezésen túl finom empátiával elevenítik fel az előbbi egymástól reménytelenül távolodó figuráit s az utóbbi égre szálló alakzatait.

De egyre többször tűnnek feleslegesnek ezek a keretek, ablakok. Sinkó immár megengedheti magának a laza, görcstelen alkotás kegyelmét is. Olyan művek megalkotását, melyek nem kívánnak már külön indoklást. A vörös felületekbe vágott sersistergő fénycsíkokat, a némiképp Franz Kline billegő építményeire emlékeztető formák közé kalligrafált pszeudoírásjeleket, a szétfolytatott foltokat. Képeket, dilemmák nélkül.